

Památník šoa Praha

Osadní 26, 170 00 Praha 7

Výroční zpráva za rok 2020

Úvodem:

Nemá vůbec smysl se vracet k očekávání roku 2020. Vše bylo průběžně determinováno celosvětovou pandemií. Jak pro ops Památník šoa Praha, tak pro naše partnery se situace měnila doslova ze dne na den. Řada věcí odpadla jen proto, že návazné subjekty měnily plány.

Přesto jsme udělali maximum, aby se celoroční plán změnil vzhledem k mimořádnému stavu celé společnosti. Různé kulturní události jsme streamovali, zahajovali výstavy bez diváků a otevírali je pro malé skupinky povolené tím kterým stupněm PES.

Kulturní akce 2020

Podobně jako v letech předešlých jsme se připravovali na cyklus kulturních akcí k mezinárodnímu literárnímu festivalu „Svět knihy“. Oslovili jsme základní a střední školy k dalšímu minifestivalu studentských divadel a filmů pod tradičním názvem „Od svědectví k podobenství“. Jednali jsme také o třech společných záměrech s Polským kulturním institutem. Pro počátek sezony jsme naplánovali slavnostní koncert ke vzpomínce na vyhubení tzv. terezínského rodinného tábora v Osvětimi.

Text jeho pozvánky nejlépe připomene plánovaný program:

Vzpomínka na BIIb:

Tradiční setkání Památníku ticha pro připomenutí smutného data naší válečné historie se uskuteční v neděli 8. března 2020.

V noci ze 7. na 8. března 1944 se odehrála největší jednorázová masová vražda v historii Československa. Byla koncem falešné naděje, kterou dostali obyvatelé tzv. terezínského rodinného tábora. Celkem 3792 bývalých československých občanů je velkým symbolem dvojité zradě vykonavatelů nacistické koncepce konečného řešení židovské otázky... Většina obětí byla deportována do terezínského ghetta přes nádraží Bubny.

Letošní koncert k významnému výročí je spojen s putováním po trase válečných transportů z okupované Prahy.

17.00 hodin slavnostní zahájení malého koncertu pro housle, harfu a dětské hlasy v odjezdové hale nádraží Bubny.

Housle – Silvie Hessová, harfa – Pavla Vondráčková-Jahodová

Sborový zpěv – studenti Gymnázia Přírodní škola

Zazní kompozice Ervína Schulhoffa, Maurice Ravela a Jaroslava Ježka

...vzpomínky na melodie Masarykovy republiky provázely účastníky transportů na jejich poslední pouti Prahou, na cestě do neznáma. Součástí vzpomínkového koncertu bude kontemplativní pouť návštěvníků koncertu z nádraží Bubny k Veletržnímu paláci. Trasa někdejších deportací bude lemována vzpomínkami.

18.00 hodin otevření Velké dvorany Veletržního paláce, chvíle na prohlídku výstavy „Druhý život Vendulky V.“... **Fotografie – Jan Lukas, texty – Ondřej Kundra, výstavní koncepce – Památník ticha**

18.30 hodin zahájení slavnostního koncertu ve Velké dvoraně Veletržního paláce.

V podání ostravského souboru International Ensemble zazní skladby autorů, kteří tvořili „Hudbu na hranici života“... Robert Daubert, Egon Ledec, Erich Adler, Ernest Bloch.

Housle – Daniela Grygarová, zpěv – Adam Grygar, klavír – Amaliya Abdurashidova

Dva dny před plánovaným datem byl vzpomínkový koncert odvolán pro počátek první vlny epidemie nemoci covid-19.

Právě tak byly postupně zrušeny i další plánované akce pro jaro roku 2020.

Nesmířili jsme se s tím, že mimořádný stav zlikvidoval plánovaný koncert, a v době, kdy pandemie ustoupila, jsme se rozhodli připomenout druhé smutné datum spojené s rodinným táborem, jenž byl fakticky definitivně zlikvidován v červenci 1943.

Podařilo se znovu naplánovat důstojný vzpomínkový program – opět pro Velkou dvoranu Veletržního paláce – a uspořádat slavnostní koncert na místě paměti.

O programu koncertu opět nejlépe vypovídá text pozvánky:

Vzpomínka na BIIb, druhá vlna:

Dovolujeme si Vás tímto pozvat na slavnostní koncert věnovaný vzpomínce konečné likvidace terezínského rodinného tábora v Birkenau.

Likvidace tzv. terezínského rodinného tábora byla koncem falešné naděje, kterou dostaly židovské rodiny deportované do Osvětimi postupně od září 1943. První vlna genocidy proběhla v noci z 8. na 9. března. Mezi 10. a 12. červencem byl celý rodinný tábor BIIb vyvražděn a zrušen.

Koncert plánovaný k letošnímu březnovému výročí byl na poslední chvíli pro pandemii odvolán. Památník ticha připravil nové vzpomínkové setkání k datu druhé vlny likvidace tábora. Uskuteční se dne 14. července 2020 na místě paměti, kde stával někdejší Radiotrh. 17.30 hodin zahájíme předehrou na symbolickém místě, odkud byly pražské židovské transporty vypravěny... Většina pražských občanů židovského původu nastoupila k deportacím do veletržního areálu RADIOTRH.

Zde se uskuteční předehra slavnostního koncertu.

V 18.00 hodin se hosté setkání přemístí do Velké dvorany Veletržního paláce, kde bude v 18.30 hodin zahájen koncert **Bennewitzova kvarteta**.

V koncertní dvoraně můžete také zhlédnout fotografie Jana Lukase s texty Ondřeje Kundry na výstavě Památníku ticha „Druhý život Vendulky V.“.

Symbolem koncertu se stala Sněhurka - její obraz z plakátu Disneyova filmu z roku 1938... Pro mnohé děti rodinného tábora byl poslední vzpomínkou na domov v míru. Sněhurka vymalována na zeď jednoho z lágřhausů v Osvětimi byla mementem likvidace rodinného tábora. Zůstala sama v opuštěném domě.

Koncert navštívilo na 150 diváků. Už jeho předehra měla pozoruhodnou atmosféru. Bennewitz Quartet mohutně rozezněl obrovskou dvoranu Veletržního paláce a slavnostní nálada se promítla do dalšího plánu se stejným tělesem pro podzimní vzpomínku na nádraží Bubny.

10. září 2020 se na nádraží Bubny již podruhé sešli účastníci pochodu Bubny–Terezín.

Podzimní kulturní sezona byla naplánována tak, aby byla schopna naplnit výstavní plány Památníku ticha i navzdory neodhadnutelně se měnící situaci spojené s pandemií covid-19. Miniexpozice mohou navštěvovat i menší skupinky s tím, že jedna je dokonce v exteriéru u nádražní budovy.

...Náš pokračující dialog s brownfieldem pokračuje.

Výstavy měly doprovodný kulturní program nastaven tak, aby proběhl i v podmínkách omezené výuky. Ne však pro mimořádný stav završený lockdownem.

29. září 2020 – vernisáž „Obrazy a hlasy Bubnů“

Otevření několika výstav zahájených společně vyvrcholilo koncertem skupiny Choroš. Vzhledem k zvýšeným hygienickým opatřením se hudební produkce koná na peronu nádraží. Celá akce je streamována prostřednictvím FB.

Na stránkách Památníku ticha se v příštích dnech objevil minidokument. ... Krátké sestřihy z veřejných akcí se postupně stávají pro příznivce Památníku ticha hlavním prožitkem dalších kulturních akcí v průběhu podzimu. Snímek o pěti výstavách v podkrovních prostorách nádraží Bubny, kam pronikáme vlastně historicky poprvé, se stal motivačním prováděným dokumentem pro školy i další návštěvníky. Malé skupinky se do objektu železniční stanice v rámci hygienických opatření trousí v otevíracích hodinách vlastně až do Vánoc.

Výstavy v podkrovních drážních bytech navazují na již rozpracované řady Památníku ticha. Jedná se hlavně o „Stigmatizovaná místa Evropy“, ke kterým zde přidáváme další kapitoly:

Karel Cudlín – Babí Jar (kolekce fotografií z míst, kde došlo za druhé světové války k likvidaci téměř tří desítek tisíc lidí)

Richard Homola – Latentní obrazy Terezína (drobné detaily nafocené v původních barácích terezínského ghetta)

Druhý život Vendulky V. (cyklus unikátních fotografií Jana Lukase spolu s texty Ondřeje Kundry)

Pasy pro život (malá expozice Polského kulturního institutu přibližující skupinu lidí, která za druhé světové války vyráběla pasy pro Židy z celé Evropy)

Spolu v bublinách (příběhy dvou polských hrdinů ztvárněné mladými výtvarníky formou komiksu; výstava ve spolupráci s Polským kulturním institutem)

Nové obrazy Památníku ticha (archivní fotografie ze sbírky Jaroslava Čvančary a rodiny novináře Milana Weinera)

První tři výstavní tituly jsou plánovány jako portfolio malých putovních expozic Památníku ticha.

„**Vendulka**“ již cestuje po distribučních zastaveních zahraničních Českých center. Nabízíme mutaci českou a anglickou. V průběhu podzimu se podařilo uspořádat tři vernisáže na Slovensku. V USA byla připravena instalace v Chicagu, ale pandemie ji odložila. Připravuje se také pro New York.

Další dvě „stigmatizovaná místa“ budou připravena pro rok 2021 v kombinaci s již dříve vystavenými kolekcemi Pavla Diase, Matěje Stránského a možná dalších fotografů. Kolekci kontaktních snímků Richarda Homoly přebírá Památník ticha do své výstavní sbírky.

Historicky poprvé se podařila úspěšná spolupráce s Polským kulturním institutem, jenž instaloval do podkroví nádraží Bubny dvě své malé expozice. Měly být doprovázeny dalšími kulturními programy, ale uzávěra hranic zabránila jednomu hudebnímu tělesu navštívit Prahu a zrušila literární festival „*Svět knihy*“, který měl na nádraží přinést křest biografie o *Witoldu Pileckém* přeložené do češtiny.

Výstava Pasy pro život je spojena s dokumentárním filmem, jenž je ve výstavě instalován jako smyčka.

Všechny výstavy v podkroví nádraží rámuje prezentace architektonického projektu Památníku ticha.

6. října 2020 – revernisáž expozice „Vrstvy paměti“ v okolí nádraží Bubny

...Navázala na odhalení cyklu pomíjivých soch, které se podél bubenského kolejiště uskutečnilo na podzim roku 2017. Objekty, které volně reflektují bubenský válečný příběh, doznaly větších či menších změn následkem vandalismu, povětrnosti, proměn brownfieldu. Jejich postupný dialog s prostředím zachytil Karel Cudlín na svých fotografiích. Ty se staly příběhem výstavního cyklu, který uspořádala kurátorka Ivana Brádková.

Výstavní panely byly doplněny snímky okolního prostředí, které je fakticky motivem dalšího cyklu „Stigmatizovaných míst“.

Slavnostního zahájení výstavy se – dle aktuálních hygienických norem – zúčastnilo šest lidí. Základním výstupem byl stream z výstavního koncertu, jež odehráli autor *„mluvících soch“ Martin Janíček s Filipem Jakšem* na tři roky starý zhudebněný objekt nazvaný *„Nemocný systém“*.

Na stránkách Památníku ticha se krátce po vernisáži objevil opět minidokument, jenž přiblížil atmosféru hudební originální produkce i záměry autorů expozice. Miroslav Janek svou kamerou prožil vernisáž a přiblížil záměr autorů, který zde měl vlastně jen jeden ze svých průběžných výstupů.

Jakmile se podaří stabilizovat situaci a vrátit kulturní dění do obvyklého návštěvnického provozu, na tuto akci naváže RE-revernisáž s další kolekcí snímků rozvojového území Prahy. Tato expozice v exteriéru nádraží je průběžně přístupná veřejnosti.

10. října 2020 – procházková přednáška architekta Zdeňka Lukeše prostředím Bubnů a Holešovic... Navázala na vernisáž pomíjivých soch ve veřejném prostoru. Pavel Štingl ji doplnil příběhy ze vzdělávacího programu Památníku ticha „Vrstvy paměti města“.

Navzdory deštivému počasí měla živá exkurze velmi dobrou účast – tedy v limitu hygienických opatření. Další účastníci ji sledovali na streamu. Procházka skončila v klubu Avion, jenž je fakticky bývalou holešovickou synagogou, zaniklou ve dvacátých letech minulého století.

14. října 2020 se uskutečnilo dlouho připravované natáčení významné hudební události. Česká televize realizovala v bubenské nádražní hale koncert k výročí prvního transportu z Prahy, jež programově zajistil Památník ticha ve spolupráci s Institutem terezínských skladatelů.

Bylo to druhé setkání s Bennewitzovým kvartetem v jednom roce a opět v nejlepší slova smyslu sváteční. Repertoár byl sestaven částečně z tvorby autorů spojených s Terezínem, zčásti z ikonických opusů české národní klasiky, která symbolicky doprovázela deportované pražské občany židovského původu přes nádraží Bubny do ghatt a vyhlazovacích táborů. Zazněly skladby:

H. Krása – *Téma s variacemi pro smyčcové kvarteto*

E. Schulhoff – *Pět kusů pro smyčcové kvarteto*

A. Dvořák – *Smyčcový kvartet G dur, op. 106*

Původní snaha o uspořádání koncertu za účasti diváků z okruhu Klubu přátel Památníku ticha na poslední chvíli podlehla restriktivním opatřením. Hudební produkce byla tedy natočena před hledištěm s prázdnými židlemi. Záznam z koncertu se však i takto stal skvělým kulturním gestem po vzpomínkový den na počátek židovských deportací z Prahy.

Vážení přátelé Památníku ticha, dovolujeme si vás tímto pozvat na slavnostní koncert k výročí prvního židovského transportu vypraveného z Prahy za protektorátu. Přes nádraží Bubny bylo postupně deportováno na 50 000 občanů Prahy židovského původu. Hudební program byl navržen jako vzpomínka na ty, s nimiž opouštěla Prahu její specifická identita: česko-židovsko-německý kulturní triálóg meziválečné republiky.

Bennewitzovo kvarteto

Jakub Fíšer: 1. housle
 Štěpán Ježek: 2. housle
 Jiří Pinkas: viola
 Štěpán Doležal: violoncello

PROGRAM

Hans Krása
Téma s variacemi pro smyčcové kvarteto

Ervin Schulhoff

Pět kusů pro smyčcové kvarteto

1. věta: *Alla Valse viennese*
2. věta: *Alla Serenata*
3. věta: *Alla Czeca*
4. věta: *Alla Tango milonga*
5. věta: *Alla Tarantella*

Antonín Dvořák

Smyčcový kvartet G dur, op. 106

1. věta: *Allegro moderato*
2. věta: *Adagio ma non troppo*
3. věta: *Molto vivace*

4. věta: *Finale – Andante sostenuto – Allegro con fuoco*

Předpokládaná délka koncertu je 60 minut.

Odjezdová hala nádraží Bubny
 14. října 2020 v 18.30 hodin

Hudební program bude natočen Českou televizí a odvysílán ve výroční den 16. října 2020 na ČT art po 20. hodině.

Vzhledem k hygienickým opatřením a omezené kapacitě haly prosíme o závazné potvrzení vaší účasti na e-mail: vera@bubny.org. S ohledem na televizní natáčení také žádáme všechny účastníky o dochvilnost. Po zahájení hudební produkce už nebude možné z technických důvodů vstupovat do sálu. Hlavním partnerem koncertu je Česká televize. Koncert Památníku ticha se koná ve spolupráci s Institutem terezínských skladatelů. Záštitu převzala starosta Prahy 7 Jan Čížinský a radní pro kulturu Prahy Hana Třeščíková.

www.bubny.org

16. října 2020 v 17.00 hodin – tradiční, již sedmé, „Bubnování pro Bubny“

Vzhledem k zhoršující se pandemické situaci byla tradiční vzpomínka na den prvního transportu z nádraží Bubny připravena tak, aby se přiblížila formě veřejného happeningu proti pasivnímu přihlížení a zároveň se konala v mezích aktuálních opatření.

Studenti Gymnázia Přírodní škola vytvořili ještě před významným datem řetěz obživlých bubínků, který přenesl rytmus od místa registrace transportů na někdejší Radiotrhu až na nádraží Bubny. Symbolické putování ve stopách někdejších deportací zachytil Miroslav Janek televizní kamerou.

Krátký sestřih bubenického putování byl uveřejněn na sociálních sítích krátce před „veřejným happeningem bez veřejnosti“, jenž se konal jako minulá léta po páté hodině 16. října. O bubnování se postaral Jaroslav Kořán se svými alternativními nástroji.

Krátká improvizace se uskutečnila pod sochou „Brána nenávratná“ Aleše Veselého. Sólista byl obklopen mnoha jednorázovými bubny, které tradičně slouží hromadné vzpomínce stovek návštěvníků.

Z události opět vznikl minidokument, který se rozletěl po sociálních sítích. Je k vidění na webových stránkách Památníku ticha podobně jako minulé krátké snímky z podzimní sezony.

Jubilejní den završil slavnostní koncert uvedený na ČT art.

16. října 2020 ve 20.15 – vysílání koncertu

„Bennewitzovo kvarteto pro Památník ticha“

Záznam slavnostního koncertu předtočený v odjezdové hale se stal jedním z významných hudebních výstupů programu veřejnoprávní televize.

Jeho vývoje se ujal kreativní producent Jiří Hubač, hlavní kameru a režii svěřil Petru Vejslíkovi.

Program 16. říjen 2020 byl dobrou a důstojnou souhrou dvou institucí veřejné služby, které daly dohromady tvůrčí energii pro připomenutí významných událostí, ke kterým nelze mlčet ani v době jiných krizí a omezení kulturního dialogu.

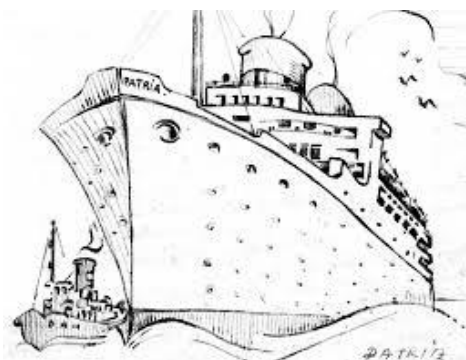

25. listopadu 2020 se na nádraží Bubny uskutečnila „Vzpomínka na Patrii“

Osmdesáté výročí událostí spojených s velkým utečeneckým transportem Židů z okupovaných území, kteří se pokusili požádat o azyl ve Svaté zemi.

Koloniální vláda zakázala vystoupit na půdu Palestiny a pokusila se dva a půl tisíce imigrantů převézt do záložního utečeneckého tábora na Madagaskaru.

Běženci zvolili zoufalý krok a vyhodili do povětří loď, na které měli být deportováni. Následoval masakr, jenž skončil smrtí pro 270 žadatelů o azyl. Ostatní však vyplavali z přístavního bazénu v Haifě a podle práva trosečníků byli přijati na břeh.

Vzpomínka na české účastníky událostí spojených s lodí Patria se tradičně koná na Novém židovském hřbitově u pamětního kamene, který zde stojí na čestném místě. Tak tomu bylo i loni. Vzhledem k významu výročí a omezení obvyklého návštěvnického provozu uspořádal Památník ticha podpůrnou vzpomínkovou akci v místě paměti před nádražím Bubny.

Krátce před vzpomínkovým setkáním sem byla dopravena jako symbol této události plastika lodi, jež zakotvila v rámci festivalu soch ve veřejném prostoru „Sculpture Line“ na Smetanově nábřeží. Socha „Wooden Cloud“ je dílem německého sochaře Martina Steinerta.

Vzpomínkové setkání zde vykonané ve výroční den mělo díky lodi před nádražím unikátní atmosféru, kterou dotvořila kapela Trombenik svým vícežánrovým minikoncertem. Moderace jednoho z potomků historických událostí Hanuše Bora vzpomněla na multikulturní sestavu pasažérů utečeneckých lodí i na další cesty některých účastníků transportu, kteří pokračovali pod velením generála Karla Klapálka k Tobruku a na další bojiště druhé světové války.

Vyvrcholením vzpomínky, jež se opět konala bez účasti veřejnosti, byla modlitba zemského rabína Karola Efraima Sidona. Odkazem události je opět malý dokument, který byl zpracován ze záběrů pořízených při setkání a z archivních podkladů velkého dokumentárního filmu „Příběh trosečníků Patrie“.

Dvě desítky let starý televizní dokument z produkce K2 a ČT byl následně umístěn na i-vysílání a ve spolupráci s Lauderovými školami k němu byl vypracován metodický sešit pro vzdělávací program na ČT edu. Jeho využití je dlouhodobé, nabídka bude akcelerována také k výročí „Holocaust Memorial Day 2021“.

25. listopadu 2020, 15:00 nádraží Bubny

Vzpomínka na Patrii

„Kam oko dohlédne, jen němí svědkové lidských třenic a svárů. I my jsme poslové války a Bůh ví, že legenda, kterou právě pišeme, není pohádkou na stránkách eposu, ale tím, co my právě prožíváme. Na rozdíl od Odyssea a jeho druhů naše plavba nemá za sebou slavné vítězství. Nám je válka v patách a my v ní zatím nemáme jiného práva, než přijmout roli uprchlíků...“

25. listopadu roku 1940 se účastníci početného vystěhovaleckého transportu rozhodli přijmout roli trosečnicků, aby mohli vystoupit na břeh Svaté země. Při explozi, která měla zabránit lodi Patria v odplutí s běženci, kteří marně žádali koloniální vládu Palestiny o azyl, zahynulo 270 lidí. Ostatní využili mezinárodního práva a vystoupili na břeh jako trosečníci.

Socha německého autora **Martina Steinerta**, nazvaná **WOODEN CLOUD**, bude při této příležitosti dočasně umístěna na místo paměti před nádraží Bubny, aby připomněla tragickou událost, jež se odehrála před 80 lety.

Začátek v 15 hodin.

Moderace: Hanuš Bor.

Hudební doprovod: Trombenik Prague Klezmer band.

Modlitbu přednese: vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon.

Akce proběhne vzhledem k současnému nouzovému stavu bez účasti veřejnosti a bude streamovaná on-line.

Zvláštní poděkování Velvyslanectví Spolkové republiky Německo.

Záštitu převzali starosta Prahy 7 Jan Čížinský a radní pro kulturu Prahy Hana Třeštíková.

10. prosince 2020 bylo – již podruhé – rozsvíceno na nádraží Bubny první světlo na chanukovém svícnu. Za účasti předsedy pražské židovské obce rozzářil první svíčku na chanukii pražský rabín David Peter při modlitbě zemského rabína Karola Efraima Sidona. Událost byla opět zaznamenána pro minifilm a streamována na sociálních sítích.

K podzimnímu programu Památníku ticha vzniklo šest minidokumentů, které zprostředkovávají kulturní nabídku Památníku ticha i v době koronavirových opatření. Dokumenty jsou umístěny na webových stránkách Památníku ticha a na youtube.

Celková sledovanost byla zhruba 400–500 zhlédnutí.

<https://www.bubny.org/cz/kulturni-programy>

https://www.youtube.com/channel/UCW7G2EfICSrBeyVdo_bwd6g/videos

Rok 2020 byl pro bezmála celý svět zvláštním sociálním experimentem. Mnoho věcí se změnilo, kultura stagnuje. Přesto považujeme příběhy válečných vzpomínek za inspirativní a motivační i v naší podivné současnosti. Při vhodném přístupu se na válečných zkušenostech dá objevit i cosi ozdravného pro mimořádný režim, ve kterém již rok žijeme.

Za Památník ticha **Pavel Štingl**

V Praze dne 27.1.2021

Příloha 1. - tiskové zprávy:

Tisková zpráva

Unikátní fotografický objev pro historii holocaustu ukáže veřejnosti Památník ticha na výstavě Obrazy a hlasy Bubnů

Fotografie ze sbírky J. Čvančary – židovský transport míjející roh ulic

Veletržní a U Smaltovny

Unikátním objevem pro historii holocaustu se nedávno staly nově **identifikované fotografie ze sbírky Jaroslava Čvančary**. Ty ukazují židovský transport procházející křižovatkou ulic U smaltovny a Veletržní v pražských Holešovicích směrem k nádraží Bubny, odkud byly transporty vypravovány. Právě tyto unikátní fotografie spolu s **nově nalezeným snímkem z alba rodiny deportovaného novináře Milana Weinerja** je možné exkluzivně zhlédnout na výstavě Obrazy a hlasy Bubnů v mimořádně zpřístupněných bývalých drážních bytech na pražských Bubnech až do 31. října.

Výstava zároveň nabídne jedinečnou možnost zažít atmosféru původní nádražní budovy ještě předtím, než se přemění na moderní galerii. Spisovatel, badatel a sběratel fotografií Jaroslav Čvančara nezná zdroj, ze kterého fotografie získal, a původně měl za to, že jde o transport procházející Bohušovicemi nad Ohří. Badatelé se celá desetiletí domnívali, že oficiální fotodokumentace mapující pochod transportů z těchto míst v pražských Holešovicích neexistuje. Doposud ale není známo, za jakých okolností tyto fotografie vznikly, kdo na nich je, ani kdo je zachytil.

Památník ticha chce po okolnostech vzniku snímků pátrat s odborníky, pamětníky, ale také studenty a dětmi z rodin na starých fotografiích. „*Nejprve jsme řešili, zda jsou tyto fotky vůbec z Prahy. Pak, zda je to z obvyklé trasy deportací mezi Radiotrhem a nádražím Bubny. Dnes je jisté, že snímky fotografované nejspíš z budovy tzv. Malého Berlína v pražských Holešovicích zbořily pradávnou chiméru o tom, že pražské transporty jsou zachyceny pouze na obrázcích,*“ říká kurátor výstavy **Pavel Štingl z Památníku ticha.**

Dalším objevem sezony je pro Památník ticha malé album nalezené v rodinné pozůstalosti po Milanu Weinerovi. Snímky z jeho stránek jsou svým výrazem a intimitou něčím ojedinělým. Weiner prošel koncentračními tábory v Terezíně a Osvětimi, pochod smrti absolvoval se svým kamarádem, později známým spisovatelem Arnoštem Lustigem.

Výstava Obrazy a hlasy Bubnů dále představí další část fotografického cyklu **Karla Cudlína Babí Jar** z místa masakru u Kyjeva, kde bylo koncem září 1941 postříleno více než třicet tisíc lidí, či fotografie **Richarda Homoly** nazvané **Latentní obrazy Terezína** zachycující drobné detaily z baráků terezínského ghetta. Expozice **Pasy pro život** veřejnosti přiblíží skupinu, která na počátku války vyráběla falešné pasy pro Židy z celé Evropy. Památník ticha nabídne i příběhy dvou polských hrdinů **Ireny Sendlerové** a **Witolda Pileckého** nazvané **Spolu v bublinách** ztvárněné formou komiksu. Expozici na Bubnech doplní cyklus fotografií Jana Lukase s texty Ondřeje Kundry **Dvojí život Vendulky V.**

Obrazy a hlasy Bubnů jsou **zahajovací akcí podzimního programu Památníku ticha**, jehož **společným jmenovatelem je „pomíjivost“**. Veřejnosti tak ještě od 6. října nabídne obnovenou expozici soch v prostorách kolejiště spolu s novými obrazy z největšího pražského brownfieldu nazvanou **Vrstvy paměti města** nebo **procházkovou přednášku Zdeňka Lukeše** připomínající německé a židovské architektky Bubnů a Holešovic a později další ročník vzpomínkové akce **Bubnování pro Bubny.**

Obrazy a hlasy Bubnů organizuje Památník ticha ve spolupráci s Centrem současného umění DOX, Institutem terezínských skladatelů, Polským institutem v Praze, Správou železnic, Terezínskou iniciativou, Židovskou obcí v Praze, Židovským muzeem v Praze a Nadačním fondem obětem holocaustu. **Záštitu nad výstavou převzali starosta Prahy 7 Jan Čížinský a radní pro kulturu hl. m. Prahy Hana Třeštíková. Program i samotná výstava jsou koncipovány v souladu s bezpečnostními opatřeními, vstup do expozice bude organizován po malých skupinách. Výstava bude pro veřejnost otevřena od 30. 9. do 31.10., více informací na www.bubny.org.**

Kontakt pro média: Martina Chvojka Reková, martina.rekova@4press.cz +420 731 573 993, Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, +420 731 514 462 **Památník ticha – Nádraží Bubny:** Bubenská 177/ 8b, 170 00, Praha 7, www.bubny.org

Ústředním tématem nové venkovní expozice Památníku ticha na perónu Nádraží Bubny bude Pomíjivost

Součástí programu je i procházková přednáška s architektem Zdeňkem Lukešem po stopách německých a židovských architektů pražských Holešovic

Vrstvy paměti města – Pomíjivost na perónu nádraží Bubny

Novou venkovní expozici nazvanou **Vrstvy paměti města – Pomíjivost** uprostřed největšího pražského brownfieldu na perónu Nádraží Bubny nabídne veřejnosti od středy 7. října Památník ticha. Součástí podzimního výstavního programu bude i procházková přednáška Zdeňka Lukeše připomínající německé a židovské architektky Bubnů a Holešovic a později další ročník vzpomínkové akce Bubnování pro Bubny. Výstavní část programu na Bubnech mohou lidé až do 31. října navštěvovat v malých skupinkách o víkendech či v předem vyhrazených časech a přednášku pak s rezervací na rezervace@bubny.cz.

Jakkoliv se symbolem podzimního programu Památníku ticha stal pojem pomíjivost, organizátoři věří, že **veřejná komunikace Památníku ticha** bude pokračovat navzdory všem epidemiím naší doby. Výstava Vrstvy paměti města – Pomíjivost **představí fotografie, obrazy a sochy** autorů, jako jsou Karel Cudlín, Lenka Hájek Kristiánová, Jamming, Martin Janiček, Kryštof Kaplan, Daniel Pešta, Nadia Rovderová či Matěj Stránský. Díla těchto umělců budou vystavena na pozadí tzv. sochořadí objektů předních českých sochařů instalovaného v roce 2017 podél kolejí nádraží Bubny a zároveň zachytí jejich rozpad. Původní řada soch volně reflektuje bubenský válečný příběh a zároveň si pohrává s entropií přilehlého brownfieldu – sochy zde vstupují do přímého kontaktu s okolním prostředím bubenského nádraží, které je přirozeně destruuje. Sochořadí je doposud nejvýraznější intervencí Památníku ticha do veřejného prostoru rozvojového území města.

„Pomíjivé jsou sochy, které jsme před několika lety instalovali do veřejného prostoru podél kolejíště, abychom sledovali jejich dialog s okolním prostředím. Založení této galerie bylo vedeno snahou podpořit politické diskuse o investici do přestavby nádražní budovy uprostřed největšího pražského brownfieldu. Tato debata a s ní spojené politické sliby jsou totiž také pomíjivé. Objekt nádraží se postupně rozpadá a okolí stále více připomíná smetiště dějin, než centrum vzdělávání o odkazu velkých příběhů dvacátého století. Zdá se, že výtvarné metafory u nás zatím nemají velký účinek. Jsou také pomíjivé. Jejich základní inspirace však pomíjivá není. Archivní podklady, se kterými pracujeme, jsou autentické a budáme dál v jejich obsahu,“ říká organizátor Pavel Štingl.

Památník ticha veřejnosti dále nabídne procházku s architektem a historikem architektury Zdeňkem Lukešem zaměřenou na německé a židovské architekty pražských Holešovic. Ta začne v sobotu 10. října v 10 hodin na perónu nádraží Bubny a pokračovat bude ulicemi tzv. Malého Berlína, jak se nazývala oblast přilehlá k Bubenské ulici, neopomene také zaniklou holešovickou synagogu. Před odchodem si bude možné prohlédnout „pomíjivé“ sochy i expozici o jejich dialogu s brownfieldem podél kolejíště.

Výstava Vrstvy paměti města – Pomíjivost je další akcí z podzimního výstavního cyklu Obrazy a hlasy Bubnů, který odstartoval 29. září. **Otevírací doba pro veřejnost** je vždy v pátek od 14 do 18 hodin, o víkendech pak od 12 do 17 hodin, další prohlídky lze domluvat na rezervace@bubny.org. Některé části programu organizátoři vzhledem k bezpečnostním opatřením prezentují uzavřeným skupinám či přenášejí online. Památník ticha nabízí také návštěvy výstavy pro studenty a žáky ve třídních kolektivech či v menších skupinkách vhodných pro seminární práci nebo individuální distanční vzdělávání. Prohlídky navazující na odkazy expozic lze absolvovat za účasti kurátora, na vyžádání i s lektorem pro dějepis, výtvarnou výchovu či občanskou výchovu. Více informací na www.bubny.org.

Kontakt pro média: Martina Chvojka Reková, martina.rekova@4press.cz +420 731 573 993, Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, +420 731 514 462 **Památník ticha – Nádraží Bubny:** Bubenská 177/ 8b, 170 00, Praha 7, www.bubny.org

Tisková zpráva

**Před 80 lety se potopila loď Patria s židovskými uprchlíky,
událost připomene pietní akce Památníku ticha**

Ilustrativní snímek z filmu Příběh trosečníků Patrie

Tragickou událost, při které v roce 1940 na lodi Patria (lat. vlast) přišlo o život v haifském přístavu 270 mužů, žen a dětí z téměř dvou tisíc židovských běženců z okupované Evropy, připomene Památník ticha. Ve středu 25. listopadu, přesně po osmdesáti letech, proběhne na pražském nádraží Bubny od 15 hodin pietní akt Vzpomínka na Patrii. Akcí provede Hanuš Bor, syn jednoho z pamětníků Patrie, v dialogu s režisérem dokumentárního snímku „Příběh trosečníků Patrie“ Pavlem Štinglem. Modlitbu provede vrchní zemský rabín Karol Sidon.

V rámci programu vystoupí kapela Trombenik, jejíž repertoár bude inspirovaný vzpomínkami pamětníků v žánrové pestrosti od swingu po klezmer. Kvůli pandemii koronaviru a nemožnosti hromadného setkávání budou organizátoři pietu přenášet online na webových stránkách Památníku ticha www.bubny.org a facebookovém profilu www.facebook.com/PamatnikTicha. Na místo pietní akce, nádraží Bubny v pražských Holešovicích, bude již o den dříve symbolicky přepravována a umístěna čtrnáctimetrová socha Wooden Cloud ve tvaru lodi. Autorem díla je německý sochař Martin Steinert. Skulpturu z téměř dvou tisíc dřevěných latí o celkové hmotnosti jedné tuny umělec vytvořil na Smetanově nábřeží v Praze u příležitosti festivalu Sculpture Line letos v srpnu v rámci rezidenčního programu pražského Goethe-Institutu. Socha na svém novém místě před nádražím Bubny zůstane s laskavým svolením Správy železnic až do léta příštího roku. Veřejnost si ji může prohlédnout individuálně i v době mimořádného stavu, stejně jako celou galerii Památníku ticha „Vrstvy paměti města“.

Veškeré úspory dali Židé v roce 1940 na cestu z okupovaného území – z Protektorátu Čechy a Morava, Slovenska, Rakouska, Podkarpatské Rusi a Polska putovali z Vídně po Dunaji na přeplněných výletních parnicích, po Středomořím moři na lodích vytažených ze šrotu. Bez přístavu a téměř bez naděje se potáceli mnoho týdnů vodami, ve kterých se dnes opačným směrem plaví největší utečenecká vlna novodobých dějin. Dopli až do Haify, kde je britská koloniální samospráva tehdejší Palestiny nepřijala, a rozhodla o jejich deportaci na Madagaskar na palubě lodi Patria. Aby se uprchlíci vyhnuli dalšímu vyhnanství, vyhodili Patrii do povětří, čímž jí zabránili vyplout. Při zoufalém činu však zahynulo 270 lidí. Ostatní využili mezinárodního práva a vstoupili na břeh Sváté země jako trosečníci. Mnozí z nich narukovali do armády, bojovali v britských jednotkách nebo ve sborech generála Klapálka u Tobruku, v bitvě u Dunkerque či působili jako piloti u RAF.

„Osmdesáté výročí události, kdy se bývalí Čechoslováci objeví na podivných lodích bez přístavu, zápolí s mořskými bouřemi, překonávají mořskou nemoc, to má v sobě mnoho podobenství se současností. Na palubách se odehrávaly svatby, pohřby, někdo se narodil, někdo se zamiloval. K tomu hrála hudba nejrůznějších žánrů, protože mezi uprchlíky byl menší filharmonický orchestr, klezmeři, swingová uskupení, skvělí sólisté a herci. A to vše se plaví Středozemním mořem a všem jde v patách válka. Válka měla bezpočet epizod, které se dají připomínat stále dokola. Málolokte však mají tolik nadčasových motivů jako události spojené s Patrií a odysseovskou plavbou, která jim předcházela,“ říká Pavel Štingl z Památníku ticha.

Památník ticha nabízí k výročí tragédie na lodi Patria vzdělávací program v rámci svého cyklu „Od svědectví k podobenství“. Ve spolupráci s Českou televizí mohou žáci a studenti druhých a třetích stupňů individuálně shlédnout historický dokument Příběh trosečníků Patrie. Následně pak mohou v konferenční besedě diskutovat s jeho tvůrci o práci se vzpomínkami, historickým materiálem a o hledání současných přístupů k velkým příběhům dvacátého století.

Vzpomínku na Patrii organizuje Památník ticha ve spolupráci se společností Sculpture Line za podpory Goethe-Institutu Česká republika, Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze, Židovské obce Praha a Tereziánské iniciativy.

Kontakt pro média: Martina Chvojka Reková, martina.rekova@4press.cz +420 731 573 993, Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, +420 731 514 462 **Památník ticha – Nádraží Bubny:** Bubenská 177/ 8b, 170 00, Praha 7, www.bubny.org

Tisková zpráva

První chanukové světlo se rozsvítí na nádraží Bubny tento čtvrtek v rámci setkání Světlo pro naději

foto: Karel Cudlín

První chanukové světlo rozsvítí **ve čtvrtek 10. prosince v 17 hodin** vrchní pražský rabín David Peter na pražském nádraží Bubny v rámci setkání Památníku ticha Světlo pro naději. Akce nabídne i minikoncert v podání Pražské jidiš kapely. Kvůli pandemii koronaviru a omezení hromadného setkávání budou organizátoři část setkání přenášet online na facebookovém profilu www.facebook.com/PamatnikTicha.

Setkání Světlo pro naději spojené s aktem zapálení první svíce na osmiramenném svícnu se koná ve spolupráci s pražskou židovskou komunitou. „*V minulém roce jsme na místě paměti rozsvěcovali světlo díkůvzdání poprvé a tento akt jsme nazvali Světlo pro paměť. Letos žijeme jinou realitu, ve které se zdánlivě ztrácí prostor pro velké příběhy, které se váží k železniční stanici pražských deportací. Domníváme se však, že i v době ohrožení celého světa neviditelným nepřitelem pandemie mohou válečné příběhy působit ozdravně. Proto jsme se rozhodli letošní setkání nazvat Světlo pro naději. Naději, že se jednou zase všichni potkáme,*“ říká **Pavel Štingl z Památníku ticha**.

Organizátoři akce považují za důležité, aby duchovní význam chanuky oslovil i v této době pokud možno každého, kdo má vztah ke kulturním tradicím města, jehož identitu odpradávná židé obohacovali. Z akce Světlo pro naději vznikne i **minidokument režiséra Miroslava Janka**, který bude v následujících dnech k vidění online na stránkách Památníku ticha www.bubny.org.

Do 18. prosince si mohou zájemci z řad veřejnosti v malých skupinkách prohlédnout vždy v pátek a sobotu výstavu Obrazy a hlasy Bubnů v odjezdové hale a podkrovních prostorách bubenského nádraží a do 31. prosince pak venkovní expozici Vrstvy paměti města – Pomíjivost. „*Památník ticha měl letos navzdory pandemii opravdu úspěšnou sezonu na nové objevy. Podařilo se nahlédnout do dosud neznámých tváří terezínského ghetta a identifikovat nové snímky židovského transportu putujícího jen pár minut od nádraží Bubny,*“ shrnuje letošní podzimní výstavy Štingl.

Chanuka (hebrejsky zasvěcení nebo dedikace) známá také jako svátek světla je osmidenní tradiční židovská slavnost. Připomíná vítězství židů nad syrským vojskem, při kterém byl dobyt Jeruzalém a jeho chrám očištěn. Když se měla vykonat tradiční židovská slavnost znovuvysvěcení a zapálit menora (svícen), ukázalo se, že není dost oleje na to, aby světla mohla svítit předepsaných sedm dní. Stal se však zázrak a z lampiček svícnu olej neubýval.

Akci Světlo pro naději organizuje Památník ticha ve spolupráci s Židovskou obcí Praha, Nadačním fondem obětí holocaustu, Federací židovských obcí, Magistrátem hlavního města Prahy a Městskou částí Praha 7. Záštitu nad akcí převzali starosta Prahy 7 Jan Čížinský a radní pro kulturu Prahy Hana Třeštíková.

Kontakt pro média: Martina Chvojka Reková, martina.rekova@4press.cz +420 731 573 993, Klára Bobková, klara.bobkova@4press.cz, +420 731 514 462 **Památník ticha – Nádraží Bubny:** Bubenská 177/ 8b, 170 00, Praha 7, www.bubny.org